

Ήταν Μάρτης του 1943 όταν οι Γερμανοί στην προσπάθεια τους να αυξήσουν την κυκλοφορία των τρένων μετέφεραν από τη Θεσσαλονίκη 500 Εβραίους στο σιδηροδρομικό σταθμό της Καρυάς Δομοκού. Σκοπός τους να «κόψουν» στη μέση το βουνό προκειμένου να δημιουργήσουν μια παρακαμπτήριο γραμμή για την ταχύτερη διέλευση των τρένων.

Εργαζόμενοι για 6 μήνες κάτω από άθλιες συνθήκες όσοι κατάφεραν να επιζήσουν εκτελέστηκαν από τους Γερμανούς και τάφηκαν στο σημείο εκείνο.

Ελάχιστοι ήταν αυτοί που δραπέτευσαν και κατάφεραν να σωθούν. Ένας από αυτούς ήταν και ο Σαμ Ναχμίας, ο άνθρωπος που σώθηκε από βέβαιο θάνατο χάρη στο ασφαλές καταφύγιο που του πρόσφερε μια οικογένεια από τη Λαμία. Μια άγνωστη για τους περισσότερους ιστορία που οι απόγονοι των πρωταγωνιστών της μας αποκαλύπτουν σήμερα.

Ο Σαμ Ναχμιά ήταν 23 ετών όταν μεταφέρθηκε από τους Ναζί για να εργαστεί στα καταναγκαστικά έργα της Καρυάς. Ο τραυματισμός του κατά τη διάρκεια των εργασιών και η μεταφορά του στο Νοσοκομείο Λαμίας αποδείχτηκαν τελικά σωτήρια. Γνωρίζοντας ότι στην επιστροφή τον περιμένει βέβαιος θάνατος, ζήτησε βοήθεια από μία νοσοκόμα. Αυτή τον λυπήθηκε και κατέφυγε σε ένα ζαχαροπλαστείο της Λαμίας, αναζητώντας ένα καταφύγιο για το νεαρό Εβραίο.

Το κάλεσμά της δεν βρήκε ανταπόκριση καθώς ο φόβος από τα αντίποινα των Γερμανών στεκόταν εμπόδιο στην διάσωση ενός νέου ανθρώπου. Η μοίρα όμως δεν είχε πει την τελευταία της λέξη. Ο 16χρονος τότε Επαμεινώνδας Μωρίκης ακούγοντας την έκκληση της νοσοκόμας μετέφερε τη συνομιλία στον πατέρα του. Ο Χαράλαμπος Μωρίκης, αρτοποιός στο επάγγελμα και πατέρας 7 παιδιών αφήφισε τον κίνδυνο και αποφάσισε να κρύψει τον 23χρονο Σαμ. Άνθρωπος της προσφοράς στην κατοχή βοηθούσε όσους είχαν ανάγκη δίνοντας τους από το υστέρημα του.

Η οικογένεια του Χαράλαμπου και της Χρυσάννας Μωρίκη απέκτησαν ένα ακόμη «παιδί» κι ο 23χρονος Σαμ για ενάμιση χρόνο έμεινε κρυμμένος στο πατάρι του φούρνου της οικογένειας στην πλατεία Λαού. Όταν κάποια στιγμή κατάφεραν με τη βοήθεια ενός Γερμανού να του βγάλουν ταυτότητα με το όνομα Δημοσθένης Δημητριάδης ο Σαμ εργάστηκε κανονικά ως αρτεργάτης.

Η απελευθέρωση θα βρει τον Σαμ στη Θεσσαλονίκη. Θα ξαναφτιάξει τη ζωή του, θα κάνει οικογένεια και πάντα θα μιλά με αγάπη για την οικογένεια Μωρίκη τρέφοντας μια απέραντη ευγνωμοσύνη για τους ανθρώπους που του έσωσαν τη ζωή. Μάλιστα με ενέργειές του τη δεκαετία του '80 οι Χαράλαμπος και Χρυσάνα Μωρίκη και ο νεότερος από τα παιδιά τους Επαμεινώνδας έλαβαν τον τίτλο του "Δικαίου των Εθνών", ένα θεσμό που απονέμεται σε όσους βοήθησαν Εβραίους κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. 78 χρόνια μετά οι δύο οικογένειες συνεχίζουν να συνδέονται με δεσμούς φιλίας που οι τωρινοί απόγονοι της οικογένειας Μωρίκη και ο εγγονός του Σαμ Αλμπέρτος Σαμών μεταφέρουν στα παιδιά τους. Μαζί με το Σαμ Ναχμιά από το «κολαστήριο» της Καρυάς Δομοκού τα ζοφερά εκείνα χρόνια της Κατοχής σώθηκε η ανθρωπιά και η αλληλεγγύη απέναντι στο συνάνθρωπο. Μπορεί ο ίδιος να μην μίλησε ποτέ στην οικογένειά του για τα όσα βίωσε, οι απόγονοι του όμως εκείνο που ζητούν πλέον είναι να διατηρηθεί η μνήμη της θυσίας των 500 Εβραίων που μαρτύρησαν στα καταναγκαστικά έργα.

Για τον ιστορικό ερευνητή Ανδρέα Ασσαέλ που έφερε στο φως την ιστορία της Καρυάς πρόκειται για το «Μαουτχάουζεν» της Ελλάδας. «Το κομμένο βουνό θα είναι πάντα εκεί για να θυμίζει τη θυσία αυτών των ανθρώπων που το έσκαψαν με τα χέρια τους» τονίζει ο κ. Ασσαέλ που καταβάλλει χρόνια τώρα προσπάθειες για την ανακήρυξη της περιοχής ως μαρτυρικού τόπου.

ΔΕΙΤΕ [ΕΔΩ](#) ΒΙΝΤΕΟ ΜΕ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΕΡΕΥΝΗΤΗ ΑΝΔΡΕΑ ΑΣΣΑΕΛ

ΠΗΓΗ: ilamia.gr, 27.10.2021